

José Saraiva Martins

Pismo Kongregacji Wychowania Katolickiego po wizytacji apostolskiej Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi : skierowane do arcybiskupa Władysława Ziółka, ordynariusza łódzkiego

---

Łódzkie Studia Teologiczne 5, 321-324

1996

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

PISMO KONGREGACJI WYCHOWANIA KATOLICKIEGO
PO WIZYTACJI APOSTOLSKIEJ
WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO W ŁODZI

skierowane do arcybiskupa Władysława Ziółka ordynariusza łódzkiego

Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi w dniach od 5 do 7 maja 1992 r. przeżyło Wizytację Apostolską. Wizytacji – w imieniu Kongregacji Wychowania Katolickiego – dokonali delegowani do tego celu: biskup Piotr Skucha, biskup pomocniczy diecezji sosnowieckiej, o. Dominik Wider OCD, prowincjał Zakonu Karmelitów Bosych.

27 lutego 1993 r. na adres arcybiskupa Władysława Ziółka zostało skierowane pismo Kongregacji podsumowujące Wizytację Apostolską.

Z uwagi na interesującą zawartość pisma Kongregacji, która może być inspirowana dla całej wspólnoty seminaryjnej, zarówno dla Księży Przełożonych, Ojców Duchownych, Księży Profesorów, jak i alumnów, arcybiskup Władysław Ziółek, mając na uwadze dobro tejże wspólnoty, przeżywającej swój jubileusz 75-lecia istnienia i działalności, zezwolił na opublikowanie pisma Kongregacji. Przekładu z języka włoskiego dokonał Rektor Seminarium – ks. Ireneusz Pękalski.

Redakcja

Rzym, 27 lutego 1993

KONGREGACJA
WYCHOWANIA KATOLICKIEGO
Prot. N. 1331/92/2

Wasza Ekscelencjo,

niedawna Wizytacja Apostolska przeprowadzona w Wyższym Seminarium Duchownym w Łodzi przez jego Ekscelencję Księdza Biskupa Wizytatora Piotra Skuchę, biskupa pomocniczego diecezji sosnowieckiej i przez jego współpracownika ojca Dominika Widera OCD dostarczyła naszej Kongregacji pełny obraz aktualnego stanu formacji kapłańskiej realizowanej w tymże Seminarium. Po

dokładnym zapoznaniu się z Relacją i załączonymi dokumentami przekazanymi nam przez Nuncjusza Apostolskiego w Polsce miło nam przedłożyć Waszej Ekscelencji nasze następujące wnioski.

1. Przede wszystkim Kongregacja wyraża Waszej Ekscelencji, Biskupom Pomocniczym, Przełożonym i Profesorom, a także całej wspólnocie seminaryjnej swą wdzięczność za wspaniałą atmosferę, w jakiej Wizytatorzy mogli spełniać swoją misję. Jak się dowiedzieliśmy, przez wszystkich została im okazana wielka życzliwość połączona z właściwą współpracą. Dotyczy to między innymi godnej pochwały otwartości i szczerości alumnów wobec Wizytatorów.

2. Co do zasadniczej linii formacji ze satysfakcją odnotowaliśmy, że jest ona zgodna z tradycją Kościoła i urzędowym nauczaniem Stolicy Apostolskiej. Przełożeni kierowani duchem braterskiej współpracy podejmują w sposób godny uznania wysiłki zmierzające do tego, aby zasady doktrynalne obowiązujące w tej materii nie tylko były przez seminarzystów akceptowane, lecz także były rzeczywiście realizowane w codziennym życiu. Droga, po której się kroczy, jest zatem jasna i pewna. Także aktualna liczba alumnów, których zgodnie z danymi statystycznymi jest 138, pokrzepia i pozwala mieć nadzieję na pomyślną przyszłość.

3. Wizytatorzy uważają, że formacja duchowa jest starannie realizowana przez dwóch ojców duchownych, których wspierają spowiednicy nadzwyczajni. W tejszej formacji kładzie się nacisk na intensywne życie sakramentalne i liturgiczne, którego centrum stanowi codziennie sprawowana msza święta. Ponadto kładzie nacisk na kierownictwo duchowe, wolny wybór spowiednika, rekolekcje odprawiane na początku roku akademickiego, w czasie Wielkiego Postu, przed święceniami diakonatu i prezbiteratu. Kładzie się też nacisk na skupienia miesięczne, cotygodniowe konferencje ascetyczne i na inne praktyki religijne właściwe dla życia kapłańskiego (jak np. modlitwy indywidualne i wspólnotowe, medytacje, adoracja Najświętszego Sakramentu, Droga Krzyżowa, Różaniec).

Zaleca się jednakże częste odmawianie w grupach Liturgii Godzin, aby stopniowo przyzwyczaić alumnów do odmawiania oficjalnej modlitwy Kościoła, którą „kapłani winni pielęgnować i nauczać” (por. *Presbyterorum ordinis*, nr 5). Ponadto uważamy, że należy bardziej zabiegać, aby seminarzyści w codziennym życiu praktykowali rady ewangeliczne. Wydaje się nam także wskazane zwiększenie aktualnej liczby ojców duchownych.

4. Formacja intelektualna realizowana zgodnie z normami kanonicznymi i polskim *Ratio studiorum* jest zlecona grupie wykładowców dobrze przygotowanych pod względem naukowym i pedagogicznym. Fakt, że Seminarium współpracuje z Akademią Teologii Katolickiej w Warszawie pobudza profesorów do prowadzenia wykładów na odpowiednio wysokim poziomie i do rozbudzania w studentach pragnienia poszukiwań naukowych w ramach specjalistycznych seminariów. Ponadto z zadowoleniem stwierdziliśmy, że – jak wynika z Relacji – wykładowcy w swym nauczaniu troszczą się o poziom naukowy i są równocześnie należycie uwrażliwieni na problemy duszpasterskie. W konsekwencji od dwóch

lat wszyscy alumni kończą Seminarium z tytułem „magistra”. Godna pochwały jest także troska o właściwe funkcjonowanie biblioteki i czytelnicy.

Sugeruje się jednakże wypracowanie odpowiedniej równowagi w zakresie liczby wykładanych przedmiotów, przykładanie większej uwagi do tego, aby alumni czytali i studiowali dokumenty wydane przez Magisterium Kościoła. Zaleca się nadto taki sposób wykładania teologii moralnej i dogmatycznej, który by pozwolił uniknąć powstawania w alumnach nieporozumień i niepokojów.

Pragniemy też wyrazić życzenie, aby profesorowie byli mniej zaangażowani w działalność duszpasterską, by mieli wystarczającą ilość czasu na uzupełnianie swojej wiedzy i na prowadzenie poszukiwań naukowych.

5. Pewną drogę służącą wdrażaniu seminarzystów do odpowiedzialności i do rozbudzania w nich ducha inicjatywy stanowią praktyki duszpasterskie dobrze zaprogramowane i przeprowadzane pod kierownictwem wychowawców. Uważamy, że w tym zakresie należy podejmować dalsze wysiłki zmierzające przede wszystkim do określenia zasad metodycznego wprowadzenia kandydatów do kapłaństwa w różne sektory życia parafialnego. Zgodnie z ostatnią postsynodalną Adhortacją Apostolską *Pastores dabo vobis*, „poprzez pierwsze i stopniowo zdobywane doświadczenia w pełnieniu posługi przyszli kapłani zostaną włączeni w żywą tradycję duszpasterską swego Kościoła lokalnego, nauczą się otwierać umysł i serce na wymiar misyjny życia Kościoła, będą praktykować pierwsze formy współpracy z sobą nawzajem oraz z kapłanami, obok których zostaną ustanowieni” (nr 58). Wobec tego zaleca się koniecznie zharmonizowanie inicjatyw z poszczególnymi fazami procesu formacyjnego, aby odpowiadały wiekowi i dojrzałości młodych oraz mogły stać się „konkretnym wyrazem posługi lektora, akolity, a także diakona” (tamże).

6. W formacji dyscyplinarnej i ludzkiej są przestrzegane normy *Regulaminu*, który ogólnie mówiąc, jest zachowywany w sposób zadowalający. Alumni czynnie uczestniczą w różnych kołach zainteresowań (historycznym, ekumenicznym, misyjnym, fotograficznym, plastycznym) utworzonych w celu wspierania ducha wspólnoty, spontaniczności, inicjatywy i współpracy. W konsekwencji w funkcjonowaniu Seminarium nie powstają szczególne trudności, tym bardziej że istnieją możliwości dalszego postępu w zakresie większej personalizacji działań wychowawczych. Wedle opinii Wizytatorów w Seminarium da się odczuć potrzebę większego pogłębienia i autentyczności relacji między moderatorami i seminarzystami, które byłyby inspirowane duchem wzajemnego zaufania. Odpowiada to podstawowym zasadom zdrowej odnowy pedagogicznej określonym w paragrafie 24 *Ratio Fundamentalis* poświęconym dialogowi i duchowi współpracy. Takie same idee odnajdujemy ponadto we wspomnianej uprzednio Adhortacji Apostolskiej, która stwierdza że „działania różnych wychowawców okazują się prawdziwie i w pełni skuteczne, jeśli przyszły kapłan odnosi się do nich ze swoją osobistą i serdeczną współpracą oraz z przekonaniem” (nr 68).

Przedkładamy ponadto Waszej Ekscelencji do uważnego rozważenia sugestie Wizytatorów, aby Rektor był wyłącznie oddany wypełnianiu swej funkcji. Równocześnie ci sami Wizytatorzy wyrazili swe uznanie dla działań obecnego Rektora Księdza Biskupa Adama Lepy, biskupa pomocniczego Archidiecezji Łódzkiej, który swoje obowiązki wypełnia przykładowo i cieszy się szacunkiem alumnów.

7. Warunki duchowe, kulturalne, psychologiczne i ludzkie, w jakich zgłaszają się kandydaci do Seminarium, nakazują wprowadzenie pewnego „okresu propedeutycznego”. Gdyż – jak nam zreferowano – młodzi przeżywają trudności w wierze, mają mentalność relatywistyczną w odniesieniu do norm moralnych, fałszywy obraz autorytetu i wolności, braki w dziedzinie dojrzałości osobowościowej, trudności w zachowaniu przepisów *Regulaminu*, ducha przesadnego krytycyzmu i kontestacji wobec profesorów, wychowawców, a nawet samego Seminarium. Uważamy, że w konkretnym organizowaniu tegoż „okresu propedeutycznego” trzeba koniecznie kłaść nacisk na aspekt duchowy, aby uczniowie osiągnęli konieczną jasność co do natury ideału kapłaństwa i byli w stanie realizować go z sercem radosnym i niepodzielnym. Jest oczywiste, że wspomniana wyżej inicjatywa będzie pomocna także do uzupełnienia ewentualnych braków co do intelektu i kultury seminarzystów i do stopniowego wprowadzenia ich w życie Seminarium.

8. Dzięki wybudowaniu w latach 1982–1986 nowego gmachu Seminarium warunki mieszkaniowe i całe otoczenie mogą być uznane jako bardzo dobre i sprzyjające nauce i modlitwie. Seminarium ma także doskonałe warunki do rekreacji i uprawiania sportu. Oczywiście jest to owoc wielu wyrzeczeń wielkodusznie podejmowanych przez Archidiecezję z miłości do kapłaństwa i do wartości duchowych, które ono przedstawia.

Wszystko to rozważywszy, należy stwierdzić, że życie tegoż Seminarium, jak to ukazała nam Wizytacja Apostolska, nie jest pozbawione licznych pozytywnych aspektów, a przede wszystkim wielkich możliwości co do dalszego rozwoju w różnych sektorach formacji. W takim też duchu sformułowaliśmy nasze zalecenia, mając nadzieję, że damy nowy impuls do działań grupy wychowawców i wykładowców, którzy pod przewodnictwem Waszej Ekscelencji podchodzą do swoich obowiązków z wielką troskliwością. W nadziei, że nasze zalecenia mogą być użyteczne dla Waszej Ekscelencji, z radością kierujemy do Waszej Ekscelencji i do Jego Czcigodnych Współpracowników nasze szczere podziękowanie za zaangażowanie w tym fundamentalnym sektorze życia kościelnego, wypraszając dla wszystkich obfitość łask Bożych.

Chętnie, korzystając z okazji, przesyłamy Waszej Ekscelencji wyrazy głębokiego szacunku z zapewnieniem o swoim oddaniu w Panu

† José Saraiva Martins, Sekretarz